

skulle tage disse Fremskridt eller lade Sagen løbe ud i det trøstesløse Øde, og der tør jeg ikke for mit Vedkommende tage Ansvaret for det sidste. Jeg tror, at hvis denne Sag nu faldt, vilde det med Rette kunne betegnes, ikke som et almindeligt Uheld, som naar et eller andet Lovforslag gaar i Stykker, men som en Ulykke. Det vilde være en Ulykke, og det vilde være et Vidnesbyrd om, at den Splid, der raader i vort Folk, har i den Grad lamslaaet os og berøvet os Evnen til at handle, selv i Fædrelandets vigtigste Sager, at man maatte have Grund til at frygte for Fædrelandets Fremtid. Derfor anbefaler jeg, at vi hjælpe denne Sag igennem, saa godt vi kunne, og udtaler paa mine egne og mine faa nærmere Meningsfællers Vegne vor Beredvillighed dertil.

Christiansen: Den sidste ærede Taler begyndte med nogle indledende Bemærkninger, i hvilke jeg er ganske enig med ham, idet han sagde om denne Sag, at den ikke taalte Udsættelse, fordi Vilkaarene vilde blive ringere. Det er vist ganske rigtigt. Jeg erindrer om, at efterhaanden som Tiderne ere gaaede frem her i vort Land, er det lykkedes at bibringe vort Folk noget mere Kultur, og efterhaanden som denne vokser blandt Folkets brede Lag, trænges Militarismen og Militarismens Aand tilbage. Det er jo ogsaa kun en Tilfældighed, at Forholdet i Øjeblikket er saaledes, at der her paa Rigsdagen kan skabes og vedtages en Ordning som den foreslaaede. Det er udelukkende, fordi man paa Rigsdagen, og ikke mindst i dette Ting, har været Modstander af at yde Folket dets grundlovmæssige Ret, har været en Modstander af at give det en retfærdig Valgkredsordning, der giver hver Borger den Ret, som efter Grundloven tilkommer ham. Hvis man ikke havde modsat sig det, var det ganske umuligt for Øjeblikket at skabe et Flertal her paa Rigsdagen for den Række Forslag, som her foreligger, og som det nu synes, at man fra alle Sider er enig om at føre ud i Livet. Jeg har godt lagt Mærke til, at der blandt de foregaaende Talere har været Dissens i Opfattelsen af de forskellige Forslag, men noget afgørende er ikke sagt fra nogen af Siderne. Der har været sukket efter mere paa den ene Led; der har været Beklagelse over, at man er gaaet for vidt, paa den anden Led, men i sidste Instans gaar det vel, som den ærede Forsvarsminister fremsatte, at Villierne bøje sig mod hinanden, og at de modsatte Krav mødes, saa at disse Forslag gaa igennem,

og det danske Folk bliver velsignet med den Række Fæstninger og den Udvidelse af Militæret, som Forslagene tilsigte.

Det vil jo ikke være overraskende for ærede Medlemmer, at den Gruppe, jeg har den Ære at repræsentere her i Tinget, stiller sig ganske paa samme Maade som vore Meningsfæller i det andet Ting. Vi ere fra Fødselen af Modstandere af Militærhistorien og ville selvfølgelig ikke paa nogen Maade være med til at yde flere Ofre paa Militarismens Alter. Vi have i det andet Ting fremsat vort principielle Forslag; det er nægtet Overgang til tredje Behandling, og der er ingen Anledning for os til her at optage det paa ny. Men det er ganske naturligt, at vi her ville stille os som Modstandere af de foreliggende Love og til det yderste bekæmpe deres Træden i Kraft.

Der er her i Dag af forskellige Talere, ogsaa af den højtærede Forsvarsminister, givet forskellige Oplysninger om den økonomiske Rækkevidde af disse Forslag, ved hvilken jeg gerne vil dvæle et lille Øjeblik. Man har sagt, at den samlede Bekostning een Gang for alle drejer sig om 31½ Mill. Kr., og at den aarlige Merudgift bliver noget over 2¼ Mill. Kr., medens Opgørelsen fra andre Sider lyder paa 2,800,000 Kr. Men foruden det maa man, forekommer det mig, være berettiget til at regne, som man regner i det praktiske Liv, naar man udregner Anlægssummen til et eller andet Anlæg — det være stort eller lille. Man maa til den aarlige Merudgift fornuftigvis regne Forrentningen af den Kapital, man binder i et bestemt Anlæg. Og efter den almindelige Rentefod nu bliver det over 1¼ Mill. Kr. i Rente, som Befolkningen gennem kommende Tider faar at slæbe paa i Anledning af den Handel, her laves.

Der er dernæst en anden Side af Sagen, som ganske naturlig ikke er nævnt her, og som jeg heller ikke synes, man i det andet høje Ting i tilstrækkelig Grad har fæstet sin Opmærksomhed ved. Det er Udvidelsen af Værnepligten, den større Udskrivning af Mandskab Aar efter Aar. Jeg erindrer om, hvad ærede Medlemmer sikkert tidt og ofte have lagt Mærke til, at naar der her i Landet eller i andre Lande f. Eks. paa Arbejdsmarkedet finder en Konflikt Sted, sidde de statistiske Bureauer i de forskellige Byer eller Lande og regne meget nøjagtigt ud, hvad man taber i Arbejdsdage. Og hvis det er en større, mere omfattende Historie, læser man i alle dertil indrettede Aviser o. s. v., hvilket vældigt nationaløko-